

FINANCIERING

Zeewolde

Inleiding

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Zeewolde haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Zeewolde streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. Gemeente Zeewolde geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Zeewolde eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Zeewolde stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Zeewolde op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kaderstellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 23 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Zeewolde 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Deze ontwikkelingen, die van buiten komen, kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de Bank Nederlandse Gemeenten, het Schatkistbankieren en enkele andere banken.

De renteverhogingen van de afgelopen 2 jaar door de ECB om de inflatie te beteugelen en te stabiliseren op een niveau van 2 tot 2,5% hebben effect gehad. De meest recente ECB-prognoses gaan uit van een inflatie voor 2025 van 2,1% en voor 2026 van 1,9%. Hoewel de ECB een terughoudende houding aanneemt in publicaties en persconferenties, straalt de ECB vertrouwen uit over het gevoerde rentebeleid. De ECB heeft met een aantal renteaanpassingen de rente eind januari 2025 verlaagd tot 2,75%. In de Begroting 2025-2028 werd door de markt uitgegaan van een verdere verlaging van de rente tot 2,25% aan het eind van 2025. De ECB is duidelijk voornemens de rente verder te verlagen richting het neutrale niveau, waarbij de ECB de economie afremt, noch stimuleert. De ECB houdt grofweg 2% aan als neutrale renteniveau. Dit betekent dat er nog enkele renteverlagingen volgen gedurende 2025. Wat er daarna gebeurt is nog onzeker, de ECB laat zich op dat punt niet in de kaarten kijken.

Renteontwikkelingen

De renteontwikkelingen voor 2025 zijn bij de Begroting 2025 opgesteld. Bij de Jaarrekening 2024 is een bijstelling van die ontwikkelingen nodig.

Aantrekken geld

Het rentebeleid van de ECB vertaalt zich naar de gemeente. De percentages voor het aantrekken van geld zitten een aantal tienden boven de ECB-rente. De renteontwikkelingen worden bepaald op basis van langlopende leningen met een looptijd van 20 jaar. Voor medio 2025 wordt een rentepercentage verwacht van 3%. Voor 2026 en verder wordt gerekend met een rentepercentage van 2,50%.

Beleggen in Schatkist

De rentepercentages voor het schatkistbankieren bevinden zich ongeveer op hetzelfde niveau als de ECB-rente. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een gemiddelde renteopbrengst bijgesteld naar 2% in 2025. Vanaf 2026 wordt een gemiddelde renteopbrengst van 1,75% verwacht.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat de gemeente Zeewolde zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Per kwartaal wordt het gemiddelde bedrag per dag aan geldmiddelen berekend. Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld. Het actuele percentage bedraagt 2% van het begrotingstotaal.

Voor 2024 is het drempelbedrag voor Zeewolde € 2.110.000,-. Dit is gelijk aan 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming, € 105.517.000,-. De tabel laat voor 2024 per kwartaal het gemiddelde bedrag op eigen bankrekeningen zien ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren en de ruimte daartussen.

Gemeente Zeewolde heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000,-. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

Drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000,-)				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Grondslag voor de norm:	105.517	105.517	105.517	105.517
totaal van de begrote lasten op jaarbasis				
Drempelbedrag volgens wet Fido, 2% van de begrote lasten op jaarbasis	2.110	2.110	2.110	2.110
Gemiddeld buiten 's Rijks schatkist aangehouden geldmiddelen	426	414	429	440
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren	1.684	1.696	1.681	1.670
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Financieringspositie

De liquiditeitspositie van gemeente Zeewolde is gunstig. Zoals uit de tabel blijkt heeft Zeewolde financieringsoverschot. Ten opzichte van de Begroting 2024 is de verwachting van de inkomsten uit de grondexploitaties voor de komende jaren wel bijgesteld. Door externe problemen, zoals een stagnerende woningbouw en het niet kunnen aansluiten op het energienet, worden de opbrengsten een aantal jaren later geprognoseerd. Desondanks is de financieringspositie van gemeente Zeewolde nog steeds goed.

Tabel Financieringspositie 2024 (bedragen x € 1.000,-)				
Ultimo boekjaar	2024	2023	2022	2021
Financieringsbehoefte				
Boekwaarde vaste activa	64.616	60.113	56.119	50.855
Vorraden, waaronder bouwgronden in exploitatie	42.891	39.877	35.294	41.240
Vorderingen	13.588	10.646	12.794	11.729
Totaal Financieringsbehoefte	121.095	110.636	104.207	103.824
Financieringsmiddelen				
Reserves	127.601	118.578	105.218	102.090
Voorzieningen	13.716	12.655	12.930	12.926
Waarborgsommen en aangegane langlopende leningen	5.026	6.933	9.443	12.143
Totaal Financieringsmiddelen	146.343	138.166	127.591	127.159
Financieringsoverschot	25.248	27.530	23.384	23.335
Financiering				
Liquide middelen	457	447	418	616
Schatkist	25.863	25.832	20.388	19.021
Geïnduceerd vermogen (crediteuren + overlopende passiva - overlopende activa)	-1.071	1.051	2.576	3.699
Totaal Financiering	25.248	27.330	23.384	23.335

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Periodiek wordt liquiditeitsplanning geactualiseerd, waardoor inzicht verkregen wordt in de financieringspositie van gemeente Zeewolde voor de komende jaren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de meest actuele grondexploitaties en het Meerjaren Investerings Plan. Daarnaast wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. Op basis van de liquiditeitsplanning en de rentevisie wordt de strategie bepaald. Zoals hiervoor al opgemerkt is de liquiditeitspositie gunstig. Zeewolde zal de komende jaren haar financieringsoverschot beleggen in de Schatkist.

Risico's

Algemeen

Met het geactualiseerde Treasurystatuut 2023 worden risico's geminimaliseerd doordat beschreven wordt aan welke randvoorwaarden alle Treasury gerelateerde activiteiten moeten voldoen. Indien er om wat voor redenen dan ook specifieke risico's worden geconstateerd, in relatie tot treasury, zullen deze mee worden genomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Zeewolde bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, te weten Alliander, Vitens, de Huisvuilcentrale N-H en de BNG. Voor een overzicht van de deelnemingen wordt verwezen naar het onderdeel Financiële vaste activa in de toelichting op de balans.

Verstrekke leningen

Onder verstrekke leningen vallen de startersleningen, duurzaamheidsleningen en een verstrekke lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming). Ook hier wordt verwezen naar het onderdeel Financiële vaste activa in de toelichting op de balans.

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het

werkelijke procentuele deel waarover Zeewolde risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Zeewolde kent alleen directe garant- en borgstellingen. Uit de 'Niet uit de balans blijvende verplichtingen' in de toelichting op de balans blijkt, dat het ultimo 2024 voor Zeewolde gaat om een totaal netto geborgd bedrag van € 2.256.000,-.

Debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen. In 2024 zijn oninbare vorderingen ten laste gebracht van de voorziening dubieuze debiteuren.

In onderstaande tabel is in kaart gebracht wat de totale omvang van de voorziening debiteuren is ten opzichte van het totale debiteurensaldo. De inbaarheid van de debiteuren heeft onverminderd de aandacht en wordt structureel gemonitord.

Ultimo boekjaar	Tabel krediet- / debiteurenrisico 2024 (bedragen x € 1.000,-)					
	2023	2023	2023	2024	2024	2024
	Debiteuren	Voorziening	%	Debiteuren	Voorziening	%
Debiteuren algemeen	758	286	38%	2.951	263	9%
Debiteuren sociale zaken	2.317	602	26%	1.828	426	23%
Debiteuren belastingen	493	135	27%	579	148	26%
Totaal	3.567	1.023	29%	5.358	837	16%

Intern liquiditeitsrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en Meerjareninvesteringsplanning, waardoor het positieve financieringsresultaat lager zou kunnen uitvallen. Zeewolde beperkt haar interne liquiditeitsrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico

Renterisico over de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichthoudende rol.

Gemeente Zeewolde maakt door het structurele financieringsoverschot geen gebruik van kasgeldfaciliteiten.

	Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000,-)					
	Begroting 2024	2024 Werkelijk 1e kwartaal	2024 Werkelijk 2e kwartaal	2024 Werkelijk 3e kwartaal	2024 Werkelijk 4e kwartaal	2023 Werkelijk
Omvang begroting	105.517	105.517	105.517	105.517	105.517	83.106
(1) Toegestane kasgeldlimiet						
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
In €	8.969	8.969	8.969	8.969	8.969	7.064
(2) Omvang vlottende korte schuld	0	0	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	20.806	22.100	18.900	26.600	25.500	28.600
(4) Netto vlottende schuld (2 - 3)	-20.806	-22.100	-18.900	-26.600	-25.500	-28.600
(5) Toets kasgeldlimiet						
Toegestane kasgeldlimiet (1)	8.969	8.969	8.969	8.969	8.969	7.064
Totaal netto vlottende schuld (4)	-20.806	-22.100	-18.900	-26.600	-25.500	-28.600
Ruimte (-) / overschrijding (+) (1) - (4)	-29.775	-31.069	-27.869	-35.569	-34.469	-35.664

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichthoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen.

Door de positieve financieringspositie is de renterisiconorm voor Zeewolde niet relevant. Zeewolde heeft één langlopende lening en deze is binnen een paar jaar afgelost. Structureel heeft Zeewolde een financieringsoverschot.

	Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)				
	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Grondslag voor de norm:	105.517	93.696	94.375	87.648	85.560
totaal van de begrote lasten op jaarbasis					
Drempelbedrag volgens wet Fido	21.103	18.739	18.875	17.530	17.112
20% van de begrote lasten op jaarbasis					
Renteherzieningen	-	-	-	-	-
Aflossingen	2.000	2.000	2.000	0	0
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	2.000	2.000	2.000	0	0
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm	19.103	16.739	16.875	17.530	17.112
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja	ja

Leningenportefeuille

De portefeuille van langlopende geldleningen bevat één lening. Deze lineaire lening is eind 2026 afgelost. Het is niet te verwachten dat op korte termijn nieuwe langlopende leningen afgesloten worden.

Geldverstrekker	Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000,-)		rente- percentage	einddatum
	bedrag 1-1-2024	bedrag 31-12-2024		
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	6.000	4.000	-0,40%	31-3-2026
Totaal	6.000	4.000		

Rente

Renteschema

In de notitie rente 2017 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1,-)	2024 werkelijk	2024 begroting
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	0	0
Externe rentebaten	-844.641	-823.400
Totaal door te rekenen externe rente	-844.641	-823.400
Doorberekende rente aan de grondexploitatie	18.000	23.400
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
Saldo door te rekenen externe rente	-826.641	-800.000
Rente over het eigen vermogen	0	0
Rente over de voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-826.641	-800.000
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0
Renteresultaat op taakveld treasury	-826.641	-800.000

Rentetoerekening grondexploitatie

Gemeente Zeewolde heeft voor de grondexploitatie als projectfinanciering een lening afgesloten met een negatief rentepercentage, waardoor de gemeente rente ontvangt over de lening. Deze rente komt ten gunste van de grondexploitatie.

Rente-omslagpercentage

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt voorgeschreven hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. Zeewolde heeft net als vorige jaren een renteopbrengst over 2024. Daarom wordt geen rente-omslagpercentage berekend en wordt geen rente toegerekend aan de vaste activa.

Renteresultaat

Bij het opstellen van de begroting 2024 werd al rekening gehouden met een renteopbrengst. Bij de tussentijdse rapportage is de renteopbrengst flink bijgesteld. Op rekeningbasis blijkt het renteresultaat nog positiever.

Samenvatting

Effectindicatoren financiering

De liquiditeitspositie van Zeewolde is dermate gunstig dat er sprake is een financieringsoverschot. Door het liquiditeitsoverschot blijft Zeewolde ruim onder de gestelde rentenormen. Door de gestegen rente op de geldmarkten realiseert Zeewolde de komende jaren een renteopbrengst. Het risicoprofiel van Zeewolde op het gebied van financiering is laag.

	Effectindicatoren			
	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2021
Renterisiconorm:				
<i>Wettelijke norm</i>	20%	20%	20%	20%
<i>Percentage Zeewolde</i>	2%	2%	3%	0%
Kasgeldlimiet:				
<i>Wettelijke norm</i>	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
<i>Percentage Zeewolde</i>	0%	0%	0%	0%
Drempelbedrag Schatkistbankieren:				
<i>Wettelijke norm</i>	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
<i>Percentage Zeewolde</i>	0,4%	0,4%	0,6%	0,7%
Financieringspositie:				
<i>Financieringsoverschot</i>	25.248	27.530	23.384	23.335

